



Stór mannfjöld var í miðbýnum í Tallin náttina 9. mars í fjór. Fyrir fyrstu ferð kundu estlendingar alment minnst russíska bumbaúlopið í 1944, eitt álop, sum sögubókurnar lögdu týskarar undir. Í náttu logaðu aftur túsundtals hvítu kurtuljósi í Tallin (Mynd: Fólkafulkingin í Estlandi).

Logandi ljós fyrri friðis í Estlandi

Eftir Mette Bleken Kløvstad

Í náttu vórðu tendrað lívandi ljós í Tallin, hövudsstaðnum í Estlandi. Fyrir 46 árum síðani bumbaðu russar Tallin. Heimsbardagin var næstan komin at enda. Týskarmir tóku seg aftur úr Tallin og Estlandi. Men russar vildu sýna megi sína, og tað gjørdi teir á ein slíkan hátt, at enn í dag eru í Tallin merki av yvirganginum. Miðskeiðis í býnum stendur Nikolaikirkjan, tignarlig og nýmvald. Men grannalagið eru toftir, oyðilegging. Bumburnar raktu nógv íbúðarhús, operahúsið brann næstan í grund og kirkjan fór so illa, at tað tók nøkur tiggjuár at umvæla hana.

SÖGULIG NÁTT

Náttin 9. mars í 1989 var søgulig í Tallin. Fólkafulkingin skipaði fyrir minningarhátíð við hvítum logandi kurtuljósum um allan býin, í øllum vindeygum. Stór mannarmúgva var við Nikolaikirkjuna. Fólkafulkingin hevur brúkt hesa náttina sum myndaevni á ársplakatinum og í almanakkanum fyrir 1990. Estlendingar gloyma ikki 9. mars og í ár er aðru ferð, tey sleppa at tosa um tað, sum hendi. Í almennu sögubókunum, lygnini, sum skúlanæmingar hava lært síðani kriggið, stendur, at týskarar oyðilögdu og settu eld á

Tallin. Men várið 1989 varð próvtøkan í søgu avlýst. Tað mesta, sum stóð í sögubókunum var jú lygn.

NÝGGJ SÖGA

Og nú komu sögufrøðingarnir undan kavi. Evald Laasi var tann fyrsti av teimum eldri, Edgar Savisaar almannakunngjórði, hvussu nógv blivu fyrirbeind og burturflutt og hin ungi Mart Laar stakk djúpari í sárið. Hann avdúkaði og kunngjórði ræðandi tøl um burturflytingar í útlegd, bumbaúlop og hópdráp. Hann segði, at tað vóru als ikki týskarar, sum bumbaðu Tallin 9. mars 1944. Týskararnir høvdu longu tá gjørt nóg

stóran skaða. Hesa náttina lupu russar á og oyddu stóran part av gamla Tallin.

- Vit minnst 9. mars við ljósum í vindeygum og heruttanfyri fara at savnast nógv fólk. Vit eiga at læra av søguni, vit fara at syngja estlenskar sangir og líta fram eftir, siga Mari og Andres Tarand, eini hjún, sum eru í leiðsluni fyrir estlenska frælsisstríðnum. Tey búa í húslonini beint við Nikolaikirkjuna og bumbuhólið, sum enn er har sum eitt sár, men eisini sum eitt sjónligt og tyðandi minni um stalinistiskan yvirgang.

Nú verður søgan um Estland og Eystursjávar-

londini skrivað av nýggjum, og fólk í Estlandi skriva nýggja søgu hvønn dag. Í hesum mánaðinum, 46 ár síðani bumbaúlopið, 41 ár síðani tann seinasta av teimum veruliga stóru burturflytingunum í útlegd

var 24. mars 1949, verða fleiri demokratiskir flokkar stovnaðir. Ljósini eru tendrað 9. mars og ivaleyst verður 1990 seinasta árið, einans flokkur ræður í Tallin og Estlandi. (umsett: hd)

Videofilmar

kunnu nú leigast frá Video 90 á Shell-støðini á Argjum.

1 filmur 35,- kr.

2 filmar 65,- kr.

3 filmar 90,- kr.

Video 90

Taðargøta 41
160 Argir - tlf. 19802